

Informacija o realizaciji aktivnosti i projekata koji se realizuju kroz sistem indirektnog i decentralizovanog upravljanja IPA fondovima

Rezime

Izrada Informacije o realizaciji aktivnosti i projekata koji se realizuju kroz sistem indirektnog i decentralizovanog upravljanja IPA fondovima predviđena je na kvartalnom nivou tematskim dijelom Programa rada Vlade. Informaciju priprema Direktor za upravljačku strukturu uz nadgledanje državnog sekretara u Ministarstvu finansija koji obavlja ulogu Nacionalnog službenika za ovjeravanje u dijelu obaveza koje se odnose na pretpristupnu podršku EU (IPA).

Informacija je kreirana na način da obuhvati glavne aktivnosti koje su se dogodile u prethodnom kalendarskom kvartalu a koje mogu imati uticaj na efikasnost u korišćenju fondova pretpristupne podrške. Na temelju aktivnosti koje su sprovedene od strane relevantnih IPA institucija za pojedinačne IPA programe, Direktor za upravljačku strukturu priprema sveobuhvatan pregled i posebno ističe ključne rizike u sistemu, koje je neophodno tretirati u predstojećem periodu.

U prvom dijelu Informacija sadrži pregled ključnih aktivnosti sprovedenih tokom II kvartala 2019. godine u okviru indirektnog upravljanja IPA fondovima sa detaljnim uvidom u eventualne rizike i osjetljiva polja poslovanja koje je neophodno pratiti, u skladu sa kriterijumima predviđenih Okvirnim sporazumom ali i preporukama sadržanim u Izvještajima revizora Evropske komisije i Revizorskog tijela. Ovaj dio posebno obuhvata informacije od značaja koje se odnose na institucionalni i pravni okvir uspostavljenih IPA struktura i razrađuje specifične IPA politike na bazi svakodnevnih aktivnosti nadležnih IPA tijela. Takođe, u ovom dijelu tretirane su ključne poruke koje se odnose na proceduralno upravljanje IPA zadacima kao i postupanje po revizorskim nalazima. Poseban osvrt daje se na politiku tretiranja eventualnih rizika u sistemu, a posebno se sagledava napredak u dijelu kadrovske politike na nivou svih institucija.

Informacija u svom drugom dijelu sadrži pregled glavnih aktivnosti u dijelu ugovaranja i implementacije pojedinačnih programa podrške IPA II sa predstavljenim napretkom po ugovorima iz svih IPA programa koji su u fazi implementacije. Ovaj dio obuhvata pregled ključnih rizičnih polja na nivou pojedinačnih projekata i daje uvid u korektivne radnje po svim uskim grlima u domenu sprovođenja pojedinačnih ugovora.

Informacija u svom trećem dijelu donosi pregled aktivnosti koje su preostale u domenu implementacije programa podrške IPA I finansijske perspektive i bliže određuje neophodna postupanja nadležnih institucija sa konačnim ciljem blagovremenog završetka rizičnih projekata.

Pregled ostvarenosti ranijih zaključaka po osnovu Informacija pripremanih za prethodne kvartale dat je u finalnom, četvrtom dijelu Informacije. Direktor za upravljačku strukturu, na bazi kontinuiranog praćenja ostvarenosti zacrtanih ciljeva, vrši evaluaciju zaključaka i o istima informiše Vladu crne Gore.

I Ključne aktivnosti sprovedene tokom II kvartala 2019. godine u okviru indirektnog upravljanja IPA fondovima

Tokom II kvartala 2019. godine, sproveden je niz redovnih aktivnosti radnji koje su u skladu sa definisanim rokovima i obavezama i doprinose stabilnosti upravljanja IPA finansijskim okvirom za programe pretprijetne podrške u okviru IPA II perspektive.

Najvažnije aktivnosti predstavljene su u tabeli u nastavku a detaljnije razrađene nakon tabelarnog prikaza, period april – jun 2019. godine:

Br.	Ključne IPA aktivnosti – II kvartal
I.1	Uspostavljanje pravnog i institucionalnog okvira za programe za koje je pripreman zahtjev za povjeravanje izvršenja budžetskih zadataka (REBIT) i uvođenje novih IPA tijela u Operativnu strukturu za Godišnji akcijski program CAP 2018
	Dostavljanje zahtjeva za povjeravanje izvršenja budžetskih zadataka za nove programe IPA II (REBIT) – CAP 2018/2019/2020 i CBC 2018/2019/2020
I.2	Priprema, usvajanje i stupanje na snagu nove Odluke o imenovanju lica odgovornih za vršenje IPA aktivnosti
I.3	Praćenje otvorenih revizorskih nalaza nadležnog direktorata DG NEAR na temelju finalnog izvještaja i priprema IPA tijela za revizorsku misiju DG NEAR (8. – 12. jul)
I.4	Priprema finalnog nacrtu verzije 2.0 Priručnika o procedurama za sva IPA tijela u okviru implementacije akcijskih programa i Programa prekogranične saradnje
I.5	Priprema nove verzije 1.2 Priručnika o procedurama za IPARD agenciju i sprovođenje procjene unaprijeđenih procedura od strane Nacionalnog službenika za ovjeravanje (NAO)
I.6	Definisanje Ključnih indikatora uspješnosti za implementacione agencije i Ključnih indikatora rizika za ostala IPA tijela i njihovo praćenje
I.7	Analiza i mjere koje se odnose na Jačanje kadrovskih kapaciteta u implementacionoj agenciji – Upravi javnih radova i Jedinici za implementaciju projekata u Ministarstvu finansija i tretman značajnih kadrovskih promjena u sistemu
I.8	Praćenje efekata motivacione politike kroz primjenu Odluke o dodatku na zaradu za IPA službenike i planiranje obuka sa Upravom za kadrove u dijelu ključnih IPA aktivnosti
I.9	Finalizacija konačnog prijedloga Akcionog plana u domenu implementacije politike bezbjednosti prema standardu ISO 27002 i jednomjesečni rad sa angažovanim konsultantom
I.10	Finalizacija konačnog prijedloga Radnog sporazuma i njegovo potpisivanje od strane nadležnih IPA tijela i korisničkih institucija
I.11	Redovne aktivnosti iz domena finansijskog upravljanja i izvještavanja i računovodstvene evidencije
I.12	Obuke i radionice na temu prijavljivanja slučajeva nepravilnosti/prevara u domenu korišćenja IPA sredstava i donošenje nove Strategije za borbu protiv prevara i upravljanje nepravilnosti za period 2019-2022 sa pratećim Akcionim planom
I.13	Detaljnije programiranje nacionalnih programa IPA 2019 i IPA 2020 i rad na finalizaciji akcijskih dokumenata i održavanje redovnog koordinacionog sastanka kojim je predsjedavala Nacionalna IPA koordinatorka

Sve navedene aktivnosti radene su u cilju omogućavanja kontinuiranog ugovaranja i implementacija ugovora iz programa podrške IPA II, o čemu će biti riječi u drugom dijelu informacije.

I.1 Uspostavljanje pravnog i institucionalnog okvira za nove programe i uvođenje novih IPA tijela u Operativnu strukturu za Godišnji akcijski program CAP 2018 i podnošenje zahtjeva za prenos odgovornosti u upravljanju novim IPA programima

U skladu sa članom 13 Okvirnog sporazuma između Crne Gore i Evropske komisije o pravilima za saradnju koja se odnose na finansijsku pomoć Crnoj Gori u okviru sprovođenja Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA II), Nacionalni službenik za ovjeravanje podnosi zahtjev za povjeravanje budžetskih zadataka Evropskoj komisiji.

Tokom II kvartala 2019. godine, Direktor za upravljačku strukturu je procesuirao zahtjeve za prenos odgovornosti u upravljanju za Godišnje akcione programe 2018, 2019 i 2020 kao i za programe prekogranične saradnje Crna Gora - Albanija i Crna Gora - Kosovo 2018, 2019 i 2020. Operativne strukture kao i upravljačka struktura za navedene programe zadovoljavaju kriterijume unutrašnje kontrole koje je sproveo Nacionalni službenik za ovjeravanje pa je dosegнут optimalan nivo pripremljenosti za upućivanje zahtjeva prema Evropskoj komisiji.

Tokom II kvartala, intenzivno se radilo na kreiranju adekvatnog institucionalnog i pravnog okvira za pojedinačne Operativne strukture za nove IPA programe. U dijelu pravnog osnova, inovirani su ili aneksirani Implementacioni sporazumi za Godišnje akcione programe i pripremani novi Operativni sporazumi koji su i potpisani od strane rukovodilaca nadležnih IPA tijela.

Imajući u vidu da je Evropska komisija zahtijevala posebne garancije u dijelu uspostavljenog sistema kada se radi o novoangažovanim Jedinicama za implementaciju projekata, nacionalni službenik za ovjeravanje je inicirao poseban vid aktivnosti u dijelu uvođenja novih IPA tijela u operativnu strukturu. Tijelima su nakon inicijalnih sastanaka dostavljeni i validni Priručnici o procedurama na bazi kojih su ove jedinice bile u obavezi da pripreme i odobre određeni set dokumentacije kojim će se rukovoditi u periodu sprovođenja IPA programa. Direktor za upravljačku strukturu je izradio pojedinačne Upitnike o procjeni, za svaku jedinicu, sa detaljnim pregledom ispunjenosti akreditacionih kriterijuma. Na bazi pripremljenog kao i uočenih slabosti u sistemu, formiran je i konačan izvještaj.

U ovom dijelu, važno je istaći da je prisutna značajna potreba kontinuiranih obuka i dalje jačanje kapaciteta u novim Jedinicama za implementaciju projekata u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstva zdravlja i Ministarstva pravde.

Do momenta potpisivanja finansijskog sporazuma, sve jedinice su u obavezi da koriguju uočene nedostatke kao i da dostignu stabilan nivo angažmana kadrova kako bi se u samu implementaciju ušlo bez značajnih opterećenja u ovom dijelu.

Proces pripreme zahtjeva je podrazumijevao detaljnu analizu postojećeg sistema, status otvorenih nalaza internih i eksternih revizija, izvještaja sa obavljenih provjera na licu mjesta kao i informacija iz procesa izdavanja Godišnje izjave o upravljanju. Nacionalni službenik za ovjeravanje je za svaki pojedinačni program pripremao detaljan Izvještaj o procjeni efikasnosti uspostavljene strukture na bazi različitih mjerila koja definišu institucionalni i pravni okvir. Odvojeni set dokumentacije pripreman je u svojstvu dokaznog materijala kako za nivo uspostavljenosti institucionalnog okvira tako i u dijelu postojanja relevantnog pravnog okvira.

Zahtjev za povjeravanje izvršenja budžetskih zadataka za Godišnji akcioni program 2018 upućen je 19. aprila 2019. godine dok su zahtjevi za Godišnje akcione programe 2019 i 2020 kao i Programe prekogranične saradnje 2018-2020 upućeni 31. maja 2019. godine.

Tokom revizorske misije DG NEAR, predviđene za jul 2019. godine, biće diskutovano o daljim aktivnostima kada se radi o sadržaju podnešenih zahtjeva.

I.2 Odluka o imenovanju ključnih IPA lica

U II kvartalu usvojen je prijedlog nove Odluke o imenovanju lica odgovornih za vršenje decentralizovanog i/ili indirektnog upravljanja pretpristupnim fondovima Evropske unije, koji je pripremao Direktor za upravljačku strukturu. Odluka je usvojena na sjednici Vlade Crne Gore, zaključkom broj 07-1753 od 23. maja 2019. godine.

I.3 Tretman otvorenih revizorskih nalaza nadležnog direktorata Evropske komisije (DG NEAR)

Nakon izdavanja finalnog izvještaja DG NEAR 22. aprila 2019. godine, Direktor za upravljačku strukturu zajedno sa nadležnim IPA jedinicama je pristupio aktivnostima koje se odnose na tretman izdatih preporuka. Pripremljeno je i praćenje revizorskih nalaza a isto je i dostavljeno revizorima EK u okviru podnešenih zahtjeva za povjeravanje izvršenja budžetskih zadataka za nove programe. Tokom revizorske misije DG NEAR, predviđene za jul 2019. godine biće diskutovano o daljim aktivnostima kada se radi o otvorenim revizorskim nalazima. Predviđeno je dalje postupanje kroz značajne korektivne radnje do kraja 2019. godine kako bi svi nalazi bili blagovremeno i adekvatno tretirani. Misija će imati za cilj sticanje uvjerenja u ispunjenost preduslova za prenošenje odgovornosti nad upravljanjem programima podrške IPA II. Dodatno, tokom misije biće izvršeno i praćenje ranije utvrđenih revizorskih nalaza kroz tretman korektivnih radnji koje su u prethodnom periodu preduzete.

Značajan dio izvještaja DG NEAR sadrži pregled preostalih otvorenih preporuka koje, konkretnije i konciznije, pružaju uvid o nedostacima, jasno identifikujući korektivne radnje na osnovu kojih se preporuke mogu umanjiti ili zatvoriti kroz sljedeći proces izvještavanja.

Za ključna polja na kojima je tokom 2019. godine neophodno raditi u cilju unaprjeđenja IPA poslovanja, prepoznata su:

- Nadgledanje i održivost rezultata implementacije
- Neophodnost racionalizacije u domenu obuhvata revizija
- Argumentovanje i tretman odgovora na izdate nalaze Revizorskog tijela
- Kadrovski kapaciteti (Uprava javnih radova i Jedinica za implementaciju projekata u Ministarstvu finansija)
- Potpisivanje radnih sporazuma sa korisničkim institucijama
- Nedovoljno razvijena primjena ICT politike u IPA tijelima
- Neophodnost unaprjeđenja kapaciteta Jedinica unutrašnje revizije
- Unaprjeđenje procedura u dijelu upravljanja nepravilnostima

U segmentu prepoznatih nedostataka, potrebno je napraviti značajan iskorak u III kvartalu 2019. godine kako bi se blagovremeno pristupilo zatvaranju revizorskih nalaza na bazi komunikacije sa revizorima DG NEAR.

I.4 Priprema finalnog nacrt verzije 2.0 Priručnika o procedurama

U ovom izvještajnom periodu, radilo se i na pripremi **Priručnika o procedurama (verzija 2.0)** za Godišnje akcione programe i Programe prekogranične saradnje. Finalni nacrt je dostavljen Evropskoj komisiji kroz aplikacione pakete.

Priručnik je pretrpio značajne izmjene shodno optimizaciji sadržaja određenih poglavlja i biće prezentovan revizorima Evropske komisije tokom julske misije. Određena poglavlja su zbog približno istovjetne materije koju opisuju prerasla u jedinstveno poglavlje. Određene procedure su inovirane u potpunosti, shodno nalazima DG NEAR i novim kriterijumima izvještavanja u pojedinačnim oblastima.

I.5 Priprema nove verzije Priručnika o procedurama za IPARD agenciju

IPARD agencija je tokom II kvartala pripremila prijedlog verzije 1.2 Priručnika o procedurama. NAO je odradio procjenu dostavljene verzije i informisao IPARD agenciju i DG AGRI o ključnim promjenama uz pregled izdate saglasnosti za svaku pojedinačnu promjenu. Određene promjene koje mogu značajno uticati na dio uspostavljenog sistema su tretirane sa posebnom pažnjom i razmatrane prije davanja saglasnosti na iste.

Dodatno, sa predstavnicima nadležnih jedinica DG AGRI u Briselu je tokom juna održan sastanak sa ciljem definisanja jasnijih i preciznijih mjera implementacije IPARD II programa, kako na proceduralnom nivou tako i na nivou poboljšane prakse imajući u vidu otvorene izazove iz do sada implementiranih poziva. Na održanim sastancima, razmatrane su i odrađene izmjene važećih procedura.

I.6 Ključni indikatori uspješnosti i ključni indikatori rizika

Na temelju preporuka revizorskih institucija, Nacionalni službenik za ovjeravanje i Direktorat za upravljačku strukturu su početkom II kvartala finalizovali Ključne indikatore uspješnosti i Ključne indikatore rizika koji su dostavljeni tijelima Operativnih struktura na polugodišnju obradu, mjerenje i dalje informisanje Nacionalnog službenika za ovjeravanje. Za implementacione agencije je razvijen poseban set indikatora koji će prikazivati polugodišnji presjek naspram zacrtanog nivoa indikatora za 2019. godinu, a koji posebno tretira uspješnost na poljima pripreme tenderske dokumentacije, ugovaranja, implementacije i izvršenih plaćanja za pojedinačne IPA programe.

Ključni indikatori rizika biće mjereni u svim ostalim IPA tijelima na bazi osnovnih kontrolnih kriterijuma prepoznatih Okvirnim sporazumom. Ovi indikatori će značajnije doprinijeti eliminaciji uočenih rizika i omogućiti Direktoratu za upravljačku strukturu da blagovremenije reaguje u dijelu podrške kroz korektivne radnje do konačne eliminacije rizika.

Nakon izvršenog polugodišnjeg mjerenja NAO će obavijestiti IPA tijela i EK o rezultatima mjerenja i pripremiti univerzalni izvještaj koji će sadržati polja u kojima je neophodno unaprijediti IPA aktivnosti sa pregledom adekvatnih radnji.

I.7 Kadrovska i organizaciona politika i pregled značajnih promjena u sistemu

Jedan od ključnih izazova, koji se kontinuirano ponavlja u IPA strukturi, podrazumijeva veoma rizične kadrovske kapacitete u Ugovornom tijelu – Upravi javnih radova. Ovo pitanje je označeno i kao nalaz visokog rizika u Izvještaju revizora DG NEAR. Imajući u vidu da je kadrovsko pitanje u Upravi javnih radova imalo kritičan tretman u svim izvještajnim periodima, preduzete su određene korektivne radnje po pitanju zapošljavanja 10 službenika, koji su zaduženi isključivo za obavljanje IPA poslova, a sve sa ciljem obezbjeđivanja nesmetane i efikasne realizacije IPA zadataka. Nacionalni službenik za ovjeravanje je izvršio provjeru kadrovskih i organizacionih kapaciteta Uprave javnih radova u II kvartalu 2019. godine.

NAO je sproveo analizu administrativnih kapaciteta UJR i dostavio Informaciju o uočenim nedostacima na bazi kojih su službenici UJR preduzeli korektivne radnje. Izuzetno je važno rješavanje pitanja angažmana službenika UJR koji su angažovani na određeno vrijeme kroz potpisane ugovore o djelu. Ova činjenica je posebno značajna kada se radi o obezbjeđenju kontinuiteta preuzetih radnih obaveza u dijelu specifičnih IPA aktivnosti. Dodatno, za nove službenike UJR neophodno je, na temelju personalnih procjena za neophodnim obukama, pripremiti i poseban plan obuka sa realnim uvjerenjem u realizaciju istih do kraja 2019. godine.

Evidentan manjak kadrovskih kapaciteta je i dalje prisutan i u **Jedinici za implementaciju projekata u Ministarstvu finansija, koja u ovom trenutku prepoznaje postojanje isključivo Visokog programskog službenika, što značajno otežava funkcionisanje ove organizacione jedinice.** Visoki programski službenik je

tokom maja 2019. godine obezbijedio saglasnost Ministra finansija za zapošljavanje jedne osobe putem javnog konkursa. Implementacija ove mjere biće dalje praćena.

Situacija koja se odnosi na kadrovske kapacitete u ostalim IPA tijelima je stabilna i adekvatno doprinosi kontinuitetu poslovanja i poštovanju principa kontrole 4 oka shodno specifičnim IPA zahtjevima.

U odnosu na prethodni izvještajni period, u II kvartalu je došlo do značajne kadrovske promjene u sistemu, ***koja se odnosi na poziciju savjetnika zamjenika Glavnog pregovarača, kao i rukovodioca Operativne strukture za programe prekogranične saradnje u okviru Kancelarije za evropske integracije.*** Naime, gospodin Vučić Četković je na sjednici Vlade od 31.maja 2019. godine zvanično razriješen sa ove pozicije. Imajući u vidu trenutnu situaciju, Kancelarija za evropske integracije je u obavezi da blagovremeno reaguje i postupi po pitanju prijedloga novog imenovanja rukovodioca Operativne strukture za programe prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija i Crna gora – Kosovo. Prijedlog je shodno procedurama neophodno uputiti Nacionalnom službeniku za ovjeravanje kako bi se pristupilo proceduri procjene predloženog kadrovske rješenja.

U II kvartalu, Ministarstvo finansija je rasporednim rješenjem odredilo načelnika Direkcije za nadgledanje sistema u Direktoratu za upravljačku strukturu, čime je tretirana i preporuka revizora EK u ovom dijelu.

U izvještajnom periodu, Nacionalni službenik je nastavio sa aktivnošću izdavanja saglasnosti na Pravilnike o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji na dostavljene zahtjeve institucija koje u svojoj organizaciji podrazumijevaju IPA jedinice.

I.8 Motivaciona i politika zadržavanja kadrova

Vlada Crne Gore je u martu 2019. godine usvojila **Odluku o dodatku na osnovnu zaradu** za obavljanje poslova na radnim mjestima za indirektno/direktno i podijeljeno upravljanje sredstvima pretprijetne podrške (IPA). Ova Odluka predstavlja jedan vid realizacije motivacione politike i razrađuje politiku nagrađivanja za poslovne angažmane u dijelu implementacije IPA, a u skladu sa ostvarenim rezultatima u radu.

Shodno tome, Direktorat za upravljačku strukturu je pripremio i Instrukcije za primjenu Odluke o dodatku na osnovnu zaradu za obavljanje poslova na radnim mjestima za indirektno/direktno i podijeljeno upravljanje radi dodjele ovog vida podrške službenicima koji po osnovu angažmana, iskazanog na mjesečnom nivou, a shodno procjeni neposrednih rukovodilaca, mogu biti nagrađeni u visini do 30% u odnosu na osnovnu zaradu.

NAO kontinuirano prati efekte usvojene Odluke kao i način primjene Odluke na mjesečnom nivou svih IPA institucija sa ciljem adekvatnog uvida u rezultate koje će ova Odluka u bliskoj budućnosti proizvesti kada se radi o povećanju učinkovitosti i parametara uspješnosti.

Dodatno, u prvoj polovini 2019. godine rađeno je na dodatnoj edukaciji službenika zaposlenih u IPA strukturama. Direktorat za upravljačku strukturu je nastavio komunikaciju sa Upravom za kadrove kada se radi o planu obuka za 2020. godinu, kako bi se na vrijeme uspostavio sveobuhvatan način pružanja podrške novozaposlenim IPA službenicima, a dodatno ojačali kapaciteti iskusnijih kolega kroz njihovu ulogu predavača.

I.9 Implementacija politike bezbjednosti prema standardu ISO 27002

Vlada Crne Gore je u decembru 2018. godine usvojila **Informaciju o upravljanju politikom bezbjednosti na osnovu ISO 27002**. Imajući to u vidu, Ministarstvo javne uprave je, u saradnji sa Nacionalnim službenikom za ovjeravanje, formiralo Radni tim čiji je zadatak bio da pripremi **prijedlog Akcionog plana** za upravljanje politikom IT bezbjednosti u domenu standarda ISO 27002 koji će se dostaviti Vladi na razmatranje. U dijelu IPA aktivnosti, Ministarstvo finansija je odredilo službenika koji će obavljati funkciju **nacionalne kontakt**

tačke u komunikaciji sa Evropskom komisijom o aktivnostima na sprovođenju mjera Akcionog plana za upravljanje politikom IT bezbjednosti u domenu standarda ISO 27002.

Imajući u vidu da je u saradnji sa angažovanim konsultantom pripremljen konačan prijedlog Akcionog plana, tokom II kvartala, Ministarstvo javne uprave će u najkraćem roku ovaj dokument dostaviti Vladi Crne Gore na dalje razmatranje. Nakon izrađenog prevoda dokumenta, isti će biti proslijeđen Evropskoj komisiji na uvid od strane Direktorata za upravljačku strukturu u Ministarstvu finansija.

Implementacija Akcionog plana predviđena je u periodu 2019. godina – 2022. godina sa aktivnostima za koje je neophodno uključanje nezavisne konsultantske institucije koja će posjedovati specifična iskustva u toj oblasti. Finansiranje određenih mjera ovog Akcionog plana predviđa značajne troškove koje je neophodno blagovremeno planirati od strane Ministarstva javne uprave, kako bi se standardi bezbjednosti poslovanja u potpunosti ispoštovali do konačnog datuma implementacije.

Nakon zvaničnog razmatranja Akcionog plana od strane Vlade Crne Gore, Ministarstvo javne uprave biće u obavezi da informiše sve nadležne institucije o definisanim mjerama kao i da uputi zvaničnu informaciju svim prepoznatim institucijama o potrebi predviđanja specifičnog radnog mjesta u novim verzijama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, koje bi se odnosilo na poslove uspostavljanja i nadgledanja specifičnih mjera bezbjednosti na temelju standarda ISO 27002.

I.10 Radni sporazum sa korisničkim institucijama

U II kvartalu 2019. godine finalizovan je **konačan tekst Radnog sporazuma**, koji je pripremljen kao poseban dokument koji opisuje obaveze i nadležnosti korisnika, Jedinica za implementaciju projekata, kao i Implementacionih agencija, a koji će dati dodatu vrijednost budućim aktivnostima u pogledu blagovremene i efikasnije procedure ugovaranja. Konačna verzija Radnog sporazuma je finalizovana u saradnji sa Jedinicama za implementaciju projekata, koje su dio Operativnih struktura za implementaciju akcionih programa.

Potpisivanje radnih sporazuma predviđeno je za drugu polovinu juna 2019. godine. Nadležnosti i odgovornosti definisane radnim sporazumima usaglašene su sa inoviranom verzijom procedura.

I.11 Redovne aktivnosti iz domena finansijskog upravljanja i računovodstvene evidencije

Direktorat za upravljačku strukturu u proteklom periodu sprovodio je redovne aktivnosti iz domena svoje nadležnosti u dijelu **finansijskog upravljanja i izvještavanja i računovodstvene evidencije IPA programa**. S tim u vezi, redovno su se, i u rokovima, sprovodile aktivnosti u dijelu provjere i odobravanja mjesečnih izveštaja o ugovorima i plaćanjima; provjere, odobravanja i evidencije zahtjeva za prenos EU dijela sredstava; priprema i slanja finansijskih projekcija i finansijskih izvještaja prema EK, pripreme relevantnih finansijskih izvještaja u skladu sa računovodstvenim procedurama, pripreme, slanja i evidencije zahtjeva za plaćanje EU dijela sredstava od strane EK, kao i druge aktivnosti propisane Priručnicima o procedurama za relevantne programe.

Imajući u vidu potrebu planiranja sredstava za naredne dvije godine, napravljene su i finansijske projekcije za tekuću kao i za 2020. godinu, sa pregledom sredstava za koja će biti poslati Zahtjevi za sredstva prema EK, a u cilju obezbjeđivanja dostupnosti sredstava za realizaciju plaćanja.

Postojeći računovodstveni softver u Direkciji za nacionalni fond i Implementacionim agencijama funkcioniše bez prepreka ali sa težnjom ka usavršavanju kako bi se pružali i dobijali što precizniji podaci.

I.12 Politika suzbijanja nepravilnosti i prevara u korišćenju EU fondova

U sklopu projekta pod nazivom „Jačanje kapaciteta Odjeljenja za suzbijanje nepravilnosti i prevara/AFCOS kancelarije” usvojene su Smjernice o upravljanju nepravilnostima prema kojima će, osim AFCOS kancelarije, ključnu ulogu u procesu izvještavanja o nepravilnostima kroz elektronski sistem izvještavanja (IMS) imati implementacione agencije.

Strategija za borbu protiv prevara i upravljanje nepravilnostima za period 2019. godina – 2022. godina i prateći Akcioni plan usvojeni su na sjednici Vlade Crne Gore od 6. juna 2019. godine, a implementacija aktivnosti navedenih u Akcionom planu sprovodiće se u skladu sa predviđenim rokovima.

Evropska kancelarija za borbu protiv prevara i pronevjera (OLAF), redovno se izvještava o tretiranim slučajevima nepravilnosti kroz IMS aplikaciju (Irregularity Management System). U periodu 3. – 6. jun 2019. godine, organizovana je TAIEX ekspertna misija za unaprijeđenje vještina upravljanja IMS sistemom sa posebnim osvrtnom na novi obrazac izvještavanja. Misija je imala za cilj dalje upoznavanje IPA službenika sa elektronskim sistemom prijavljivanja nepravilnosti koji će biti korišćen kao glavni kanal izvještavanja o nepravilnostima shodno inoviranim IPA procedurama.

U ovom dijelu je važno istaći da je od izuzetnog značaja i neophodno blagovremeno postupanje u oblasti preuzimanja novih procedura koje se odnose na politike upravljanja nepravilnostima od strane službenika implementacionih agencija (UJR i CFCU) imajući u vidu inovirani model izvještavanja. Neophodno je sprovođenje daljih obuka koje će tretirati konkretan rad na programu IMS.

I.13 Koordinacija sa nivoa Nacionalnog IPA koordinatora u dijelu programiranja i implementacije programa

Tokom II kvartala, nastavljen je rad na programiranju nacionalnih programa IPA 2019 i IPA 2020. S tim u vezi, finalni nacrt programa IPA 2019, u okviru kojeg je podrška namijenjena sektorima saobraćaj, životna sredina i klimatska akcija i demokratija i upravljanje, Kancelarija nacionalnog IPA koordinatora je dostavila Evropskoj komisiji 29. maja 2019. godine. Za program IPA 2020, u okviru koga su podržani sektori konkurentnost i inovacije, obrazovanje, zapošljavanje i socijalna politika, demokratija i upravljanje i vladavina prava i temeljna prava, finalni nacrti akcijskih dokumenata su dostavljeni Evropskoj komisiji 30. maja 2019. godine na dalje usaglašavanje.

Nastavljene su aktivnosti u vezi sa pripremama za početak ugovaranja akcija iz programa IPA 2018 u sektorima poljoprivreda i ruralni razvoj, vladavina prava i temeljna prava i obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika. Aktivnosti u ovom dijelu se prate u saradnji s Delegacijom Evropske unije u Crnoj Gori i korisničkim institucijama. U dijelu koji se odnosi na monitoring programa i akcija, u saradnji sa Direktoratom za upravljačku strukturu i ugovornim tijelima, ažuriran je obrazac *Kvartalnog izvještaja* koji pripremaju jedinice za implementaciju projekata. Uz pojednostavljenje procedure izvještavanja, planirano je da kompletna procedura postane funkcionalna tokom druge polovine 2019, što će unaprijediti sistem monitoringa na nivou programa i akcija.

U cilju praćenja sprovođenja projekata iz IPA I i IPA II finansijske perspektive, održan je sastanak Sektorskog nadglednog odbora 19. juna 2019. godine. Održan je i redovni koordinacioni sastanak kojim je predsjedavala Nacionalna IPA koordinatorka. Na koordinacionom sastanku definisani su i praćeni relevantni zaključci.

Ključni rizici i nedostaci u sistemu:

1. Tretman otvorenih revizorskih nalaza DG NEAR
2. Nedovoljan nivo obučenosti novoangažovanih službenika na IPA zadacima u Upravi javnih radova
3. Nedovoljni kadrovski kapaciteti u Jedinici za implementaciju projekata u Ministarstvu finansija

II Glavne aktivnosti u dijelu ugovaranja i implementacije pojedinačnih programa podrške IPA II

II.1 Godišnji akcioni program za 2014. godinu (CAP 2014)

U okviru Godišnjeg akcionog programa za 2014. godinu (CAP 2014), potpisani su svi planirani ugovori, koji predstavljaju portfolio Direktorata za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći u Ministarstvu finansija (CFCU) i Uprave javnih radova (UJR) u svojstvu Ugovornih tijela u ovom programu.

Ukupna vrijednost ovog programa iznosi 39,2 miliona €, od kojih Direktorat za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći, kao ugovorno tijelo, realizuje 18,2 miliona €. U prethodnom periodu, potpisano je svih 23 planiranih ugovora u vrijednosti od 17,3 miliona €. Završena je realizacija 5 projekata, dok je sprovođenje 18 projekata u toku. Ostvarena je ušteda EU sredstava u iznosu od 830.540,00 EUR na nivou Programa, a od strane Delegacije EU je preliminarno potvrđeno da se ova sredstva mogu iskoristiti za produženje trajanja i opsega postojećih ugovora, shodno pravilima Finansijskog sporazuma za CAP 2014.

U okviru Godišnjeg akcionog programa za 2014. godinu (CAP 2014) Uprava javnih radova sprovodi realizaciju jednog infrastrukturnog projekta iz oblasti saobraćaja i to projekat „Rehabilitacija željezničke pruge na dionici Kos-Trebešica”, a koji obuhvata dva ugovora – ugovor o izvođenju radova i ugovor o nadzoru nad izvođenjem radova. Oba planirana ugovora su potpisana dana 05.12.2018. godine.

Ugovoreni projekti se, u najvećoj mjeri, sprovode predviđenom dinamikom.

II.2 Godišnji akcioni program za 2016. godinu (CAP 2016)

Finansijski sporazum između Vlade Crne Gore i Evropske komisije o realizaciji navedenog programa je potpisan u decembru 2017. godine. Ukupna vrijednost Programa čije je sprovođenje u nadležnosti Direktorata za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći je 7,7 miliona €, od čega je EU doprinos 6,9 miliona €, dok je iznos nacionalnog ko-finansiranja 800.000,00 EUR. U okviru Godišnjeg akcionog programa 2016 (CAP 2016) Uprava javnih radova realizuje 10 projekata u okviru oblasti Životna sredina i klimatske akcije, i to pet ugovora o uslugama, četiri ugovora o nabavci opreme (robe) i jednu grant šemu.

U dijelu implementacije Godišnjeg akcionog programa 2016, aktivnosti ne odstupaju od predviđenih rokova.

II.3 Godišnji akcioni program za 2017. godinu (CAP 2017)

Finansijski sporazum za Godišnji akcioni program za 2017. godinu (CAP 2017) potpisan je 17. decembra 2018. godine. Ukupna vrijednost ovog programa je oko 16 miliona eura. Ukupna vrijednost programa čije je sprovođenje u nadležnosti CFCU-a je 2,89 miliona € i odnosi se na sprovođenje Instrumenta za evropsku integraciju. U dosadašnjem periodu nijesu prepoznati rizici za sprovođenje navedenog programa.

U okviru Godišnjeg akcionog programa za 2017. godinu (CAP 2017) Uprava javnih radova realizuje 7 projekata iz oblasti saobraćaja, sa naznakom rizika od probijanja rokova za ugovaranje nabavki.

II.4 Godišnji akcioni program za 2018. godinu (CAP 2018)

Evropska komisija je 5. decembra 2018. godine usvojila Odluku o povjeravanju upravljanja Godišnjim akcionom programom za 2018. godinu, koji će biti fokusiran na sektore demokratije i upravljanja, vladavine prava, konkurentnosti, inovacija, poljoprivrede i ruralnog razvoja, obrazovanja, zapošljavanja i socijalne politike i u dijelu nagrade za učinak (tzv. performance reward) na oblast zdravstvene zaštite.

Institucije koja će biti uključene u implementaciju Godišnjeg akcionog programa za 2018. godinu su, u ulogama jedinica za implementaciju projekata: Ministarstvo pravde, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo zdravlja, korisničkih institucija: Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo finansija, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava i implementacionih agencija: Uprava javnih radova i Direktorat za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći.

Nacionalni službenik za ovjeravanje i Direktorat za upravljačku strukturu su sprovodili aktivnosti koje se odnose na pripremu aplikacionog paketa/zahtjeva za povjeravanje izvršenja budžetskih zadataka, koji je upućen Evropskoj komisiji, u aprilu 2019. godine.

Direkcija za nadgledanje sistema, u okviru Direktorata za upravljačku strukturu, radila je na aktivnostima koje se odnose na pripremu dokumentacije neophodne u dijelu procjene ambijenta na nivou organizacione i kadrovske politike za IPA tijela koja su prvi put uključena u implementaciju projekata koji se sprovode kroz indirektno upravljanje.

II.5 Sektorski operativni program za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu politiku 2015-2017 (SOPEES 2015-2017)

Kada je u pitanju implementacija Sektorskog operativnog programa za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu politiku, od značaja je istaći činjenicu da su, po potpisivanju Finansijskog sporazuma, Direktorat za finansiranje i ugovaranje EU sredstava i Uprava javnih radova, na temelju informacija o očekivanim datumima za pripremu i dostavljanje tenderske dokumentacije od strane korisničkih institucija, pripremili inicijalni plan nabavki/plan plaćanja i otpočeli sa postupkom izrade tenderske dokumentacije za ugovore u okviru ovog programa koji se sprovode putem indirektnog upravljanja.

Finansijski sporazum između Vlade Crne Gore i Evropske komisije o realizaciji navedenog programa je potpisan 12. jula 2018. godine. Ukupna vrijednost programa je 18 miliona EUR, od kojih je za sprovođenje projekata namijenjena vrijednost od 17.2 miliona EUR u nadležnosti Direktorata za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći Ministarstva finansija. U okviru navedenog Programa, predviđena je realizacija 21 ugovora. Do sada su potpisana 3 ugovora za koje je planirani iznos bio 952.225,00 EUR. Međutim, isti ugovori su potpisani na ukupnu vrijednost od 890.332,35 EUR što predstavlja umanjeње od 61.892,65 EUR od opredijeljene vrijednosti, čime je vrijednost programa u nadležnosti CFCU smanjena na 17.138.107,35 EUR.

Tenderska procedura je pokrenuta za 8 ugovora, postupak evaluacije je u toku za 4 ugovora, za 1 ugovor je u toku priprema/usaglašavanje tenderske dokumentacije, dok tenderska dokumentacija za 5 ugovora još nije dostavljena od strane korisničkih institucija. ***Kada je u pitanju sprovođenje navedenog Programa, treba napomenuti da je država u obavezi da opredijeljena sredstva za njegovu realizaciju potroši poštujući pravilo n+5, u skladu sa Odlukom Evropske komisije i Finansijskim sporazumom. To znači da se sredstva opredijeljena kroz programsku 2015. godinu (5.882.352,00 EUR) moraju utrošiti do kraja 2020. godine, sredstva opredijeljena kroz programsku 2016. godinu (5.823.529,41 EUR) do kraja 2021. godine, a sredstva opredijeljena kroz programsku 2017. godinu (6.294.117,65 EUR) do kraja 2022. godine.***

U slučaju da sredstva ne budu ugovorena i isplaćena u navedenim rokovima, dolazi do nemogućnosti potrošnje dijela dostupnih sredstava EU. Takođe, treba istaći da se ugovorene obaveze moraju poštovati, što dalje implicira da se iznosi koji se ugovore, a ne utroše u navedenim rokovima, moraju finansirati iz državnog budžeta.

Implementacija predmetnog Programa realizuje se u skladu sa principima obračunskog računovodstva, te troškovi avansnog plaćanja ne predstavljaju stvarno nastali trošak, pa će isti, po ovom osnovu, zavisiti

od dinamike potrošnje sredstava od strane ugovarača/korisnika kao i prihvatljivosti nastalih troškova. U tom smislu, od ukupno 11,8 miliona EUR čije je plaćanje predviđeno do kraja 2020. godine, 9 miliona EUR predstavljaju avansna plaćanja, koja moraju biti utrošena i opravdana od strane ugovarača/korisnika da bi se mogla sertifikovati prema Evropskoj komisiji.

Važno je napomenuti da postoji mogućnost u određenim slučajevima da ugovarač ne traži avansno plaćanje, dok u slučajevima kada se traži avansno plaćanje, iznosi koji se plaćaju nakon toga mogu varirati u zavisnosti od pravdanja troškova iz predfinansiranja od strane samog ugovarača. Navedeno povlači rizik pomjeranja planiranih datuma za izvršenje avansnog plaćanja, a time i neispunjavanje obaveze kroz n+5 pravilo.

Dodatni rizik predstavljaju grant šeme u okviru kojih je planirano potpisivanje više grant ugovora sa periodom implementacije između 6 i 24 mjeseca, što značajno može da utiče na trošenje sredstava iz prve alokacije, obzirom na pravila koja važe za ugovore sa periodom implementacije do 12 mjeseci ili vrijednosti do 100.000 EUR, odnosno za ugovore sa periodom implementacije preko 12 mjeseci i iznosom preko 100.000 EUR.

Imajući u vidu navedeno, u ovom trenutku nije moguće precizno odrediti iznos sredstava koji će biti utrošen u skladu sa n+5 pravilom.

Dodatno, za 5 ugovora još uvijek nije otpočela priprema projektna dokumentacije ili je tek u početnim fazama, što predstavlja značajan rizik da se dostupna sredstva neće iskoristiti u skladu sa postavljenim rokovima.

Uprava javnih radova ima ulogu Implementacione agencije za aktivnost koja predviđa jedan infrastrukturni projekat koji se tiče uključivanja marginalizovanih grupa u obrazovni sistem. U okviru 3 ugovora u vezi sa infrastrukturnim projektom, utvrđena su kašnjenja u dostavljanju tenderske dokumentacije sa naznakom daljih probijanja rokova.

II.6 Programi prekogranične saradnje

Imajući u vidu da je u prethodnom periodu završen postupak usvajanja Bilateralnog sporazuma od strane Vlade Republike Albanije, isti je usvojen i od strane Vlade Crne Gore na sjednici koja je održana 6. juna 2019. godine. Očekuje se da će do kraja tekućeg kvartala Sporazum biti potpisan i od strane NIPAK-a. U dijelu koji se odnosi na izmjenu Bilateralnog sporazuma između Crne Gore i Republike Kosovo, došlo je do povlačenja prijedloga za izmjenu Operativne strukture Kosova. Kako se preostale izmjene kvalifikuju kao izmjene manjeg značaja, nakon konačnog usaglašavanja dokumenta, postupak izmjene biće realizovan kroz razmjenu pisama, kako je predviđeno članom 40 samog Sporazuma.

Određeni operativni rizici u dijelu implementacije ovih programa izloženi su u dijelu II ove Informacije.

III Status aktivnosti u dijelu ugovaranja i implementacije programa i projekata IPA II

IPA program	Ključni rizici/ Aktivnosti/Korektivne radnje
Godišnji akcioni program 2014	Ugovoreni projekti u nadležnosti Direktorata za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći se, u najvećoj mjeri, sprovode predviđenom dinamikom. Određena kašnjenja i rizici u realizaciji ugovornih obaveza su prepoznati za projekat <i>Unaprjeđenje i jačanje institucionalnog i pravnog okvira u oblasti državne pomoći i javnih nabavki</i> - ukupna vrijednost 870.000,00 EUR, trajanje: 19. septembar 2018. godine – 19. septembar 2020. godine (24 mjeseca). Naime, procedura zamjene vođe tima/eksperta za oblast državne pomoći, je trajala 5 mjeseci, zbog nedostupnosti ključnog eksperta za dalju realizaciju projektnih aktivnosti, kao i neadekvatnosti prvobitno predloženog zamjenskog kandidata u odnosu na zahtjeve Projektnog zadatka. Navedeno kašnjenje je imalo uticaj na prolongiranje rokova za realizaciju aktivnosti komponente koja se odnosi na podršku u oblasti državne pomoći. Takođe, od strane ekspertskog tima, ukazano je na neophodnost obezbjeđivanja dodatnih radnih dana za uspješnu realizaciju projektnih aktivnosti i nadoknađivanje dosadašnjih kašnjenja u implementaciji, a priprema zvaničnog zahtjeva za odobrenje dodatnih radnih dana, odnosno alokaciju dodatnih finansijskih sredstava od strane ugovarača je u toku. U okviru Godišnjeg akcionog programa za 2014. godinu (CAP 2014) Uprava javnih radova sprovodi realizaciju jednog infrastrukturnog projekta iz oblasti saobraćaja i to projekat <i>Rehabilitacija željezničke pruge na dionici Kos-Trebešica</i>, a koji obuhvata dva ugovora – ugovor o izvođenju radova i ugovor o nadzoru nad izvođenjem radova. Vrijednost ugovora za izvođenje radova iznosi 5.379.205,22 EUR, a vremenski period za izvođenje radova je 15 mjeseci, dok je predviđeni period za otklanjanje nedostataka 12 mjeseci. Datum početka aktivnosti je bio 16.01.2019. godine. Vrijednost ugovora za nadzor nad izvođenjem radova iznosi 237.295,00 EUR. U prethodnom periodu su izvršene aktivnosti na izboru i narudžbi materijala. U toku su radovi. <u>Ključni rizici:</u> Usljed kašnjenja u ugovaranju koje je bilo evidentno tokom 2018. godine, dostupan period za implementaciju je smanjen, tj. svi ugovori moraju biti završeni do kraja 2021. godine. To implicira obavezu redovnog praćenja implementacije ugovorima predviđenih aktivnosti, potrošnje sredstava i blagovremenih reakcija u slučaju odstupanja od planirane dinamike. Dinamički planovi se redovno nadgledaju od strane Direktorata za upravljačku strukturu.
Godišnji akcioni program 2016	Izmijenjenim akcionim dokumentom za sektor Konkurentnost i inovacije, te inoviranim planom javnih nabavki, predviđena je realizacija ukupno 9 projekata u okviru navedenog Programa. U prethodnom periodu su objavljene dvije najave ugovora o uslugama i jedna najava ugovora o nabavci opreme (koje ne predstavljaju pravno obavezujući dokument), dok nijedna tenderska procedura nije pokrenuta. <i>Imajući u vidu da je proteklo 18 mjeseci od potpisivanja Finansijskog sporazuma, neophodno je u što kraćem roku otpočeti sa dostavljanjem tenderske dokumentacije</i>

od strane Ministarstva ekonomije i realizacijom tenderskih procedura, u cilju izbjegavanja visokog rizika od neblagovremenog potpisivanja ugovora u okviru navedenog Programa.

Zajednički sastanak između Ministarstva ekonomije, DEU, CFCU i predstavnika NIPAK kancelarije je održan 17. maja 2019. godine, kada je utvrđena dinamika realizacije svih tenderskih procedura i pripremljen inovirani plan pripreme, dostavljanja i procesuiranja tenderske dokumentacije prema CFCU/DEU. U odnosu na revidirani plan, prepoznata su dodatna kašnjenja u dostavljanju tenderske dokumentacije od strane Ministarstva ekonomije (za jedan tvining ugovor i dva ugovora o uslugama).

U okviru Godišnjeg akcionog programa 2016 (CAP 2016) Uprava javnih radova realizuje 10 projekata u okviru oblasti životna sredina i klimatske akcije, i to pet ugovora o uslugama, četiri ugovora o nabavci opreme (robe) i jednu grant šemu.

U oblasti životna sredina i klimatske akcije, za koju je nadležna implementaciona agencija Uprava javnih radova, realizuje se 10 ugovora sa sljedećim statusom:

- u okviru ugovora ***Podrška implementaciji i monitoringu upravljanja vodama***, trenutni status aktivnosti je na nivou druge faze evaluacije, u toku koje se ocjenjuju ponude kompanija koje su ušle u uži izbor. Krajnji rok za dostavu tenderske dokumentacije je bio 06.05.2019. godine i nakon toga je otpočeo proces evaluacije.
- za ugovor ***Podrška u implementaciji i monitoringu upravljanja otpadom*** aktivnosti se odvijaju zadovoljavajućom dinamikom, unaprijeđeni evaluacioni izvještaj je poslat Delegaciji EU na odobrenje 03.06.2019. godine. Nakon odobrenja Evaluacionog izvještaja od strane DEU započinje druga faza tenderske procedure u kojoj će kompanije koje su prošle prvi krug biti pozvane da dostave ponude.
- za projekat ***Podrška u pripremi projekata za sektor životne sredine i klimatskih akcija***, nakon što je Delegacija EU i po drugi put odbila tendersku dokumentaciju, u prvoj polovini juna će biti dostavljena unaprijeđena verzija iste.
- za ugovor ***Tehnička podrška za monitoring i implementaciju politika za zaštitu životne sredine i klimatskih akcija*** tenderska procedura će biti pokrenuta krajem juna 2019. godine s obzirom da je tenderska dokumentacija potrebna za prvu fazu evaluacije odobrena.
- za ugovor ***Jačanje kapaciteta, transpozicija acqui-ja i planiranje u životnoj sredini***, objavljena je najava za tender 18.03.2019. godine, a dostavljanje nacрта tenderske dokumentacije od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma prema UJR se očekuje u toku prve polovine juna 2019. godine.
- za ***grant šemu Poziv za dostavljanje projektnih prijedloga za podizanje svijesti o politikama iz oblasti životne sredine i klimatskih akcija*** nakon dobijanja obavještenja od strane DEU o odbijanju tenderske dokumentacije zbog administrativnih nedostataka, unaprijeđena verzija Tenderske dokumentacije je 06.06.2019. godine dostavljena DEU.
- kod ***ugovora o nabavkama***: „Nabavka opreme za podršku u implementaciji i monitoringu upravljanja vodama”, „Nabavka opreme za podršku u implementaciji i monitoringu upravljanja otpadom”, „Nabavka opreme za

IPA program	Ključni rizici/ Aktivnosti/Korektivne radnje
	horizontalnu podršku, izvješćavanje i monitoring u životnoj sredini, za podsektor kvalitet vazduha i za podsektor zaštita od buke”, „Nabavka opreme za podršku u implementaciji Evropskog mehanizma za civilnu zaštitu” tenderske dokumentacije će biti pripremljene u okviru planiranih ugovora o uslugama. <u>Ključni rizici:</u> - kašnjenje u dostavljanju tenderskih dosijea Ugovornim tijelima i dalje Delegaciji EU; - usporena dinamika procesa ugovaranja o uslugama i probijanje rokova za ugovaranje nabavki; - visoka stopa odbijanja dokumentacije koja je dostavljena DEU; - visoka stopa probijanja rokova za objavljivanje tendera.
Godišnji akcioni program 2017	U okviru projekata koje implementira <i>Direktorat za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći</i>, u dosadašnjem periodu, dostavljeni su nacrti Projektnih zadataka za dva odobrena projekta (ugovor o uslugama „Podrška uspostavljanju prvog naučno-tehnološkog parka u Crnoj Gori“, u iznosu od 60.000,00 EUR i ugovor o uslugama „Procjena potreba za razvoj monitoring sistema u oblasti supstanci ljudskog porijekla“, u iznosu od 50.000,00 EUR). CFCU je blagovremeno uputio komentare i instrukcije za unaprijeđenje tenderske dokumentacije i očekuje se njeno zvanično dostavljanje od relevantnih institucija, u skladu sa rokovima predviđenim Poslovnikom o radu Upravnog odbora. Za treću odobrenu aplikaciju, odnosno ugovor o uslugama „Informisanje o procesu pristupanja Evropskoj uniji i finansijskoj podršci EU“, u iznosu od 297.000,00 EUR, tenderska dokumentacija je finalizovana i dostavljena na odobrenje Delegaciji EU 29. maja 2019. godine. U okviru Godišnjeg akcionog programa za 2017. godinu (CAP 2017) <i>Uprava javnih radova</i> realizuje 7 projekata iz oblasti saobraćaja, i to: - „Tehnička podrška u jačanju kapaciteta i usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa EU legislativom u sektoru transporta”. Procijenjena vrijednost ugovora iznosi 3.661.177,00 EUR. Nakon odobrenja Evaluacionog izvještaja od strane EU Delegacije, poziv i tenderska dokumentacija poslata su 30.04.2019. godine kompanijama koje su ušle u uži izbor. Rok za dostavljanje ponuda je 24.06.2019.godine. - „Tehnička podrška za pripremu investicionih projekata u sektoru saobraćaja u Crnoj Gori”. Procijenjena vrijednost ugovora iznosi 2.507.647,00 EUR. Unaprijeđena verzija <i>Contract Notice-a</i> je dostavljena od strane Ministarstva saobraćaja i pomorstva 04.06.2019. godine. Planirano je da raspisivanje tendera bude tokom juna mjeseca. - „Izrada Glavnog projekta i nadzor radova za adaptaciju i rekonstrukciju pogranične željezničke stanice u Bijelom Polju”. Procijenjena vrijednost ugovora iznosi 200.000,00 EUR. Nakon odobrenja izvještaja od strane EU Delegacije, a s obzirom na to da nije pristigla nijedna ponuda, tenderska procedura je poništena. Budžet je sa 137.950,00 EUR povećan na 200.000,00

IPA program	Ključni rizici/ Aktivnosti/Korektivne radnje
	EUR i krenulo se sa izradom nove tenderske dokumentacije koja je poslata DEU na odobrenje 04.06.2019. godine. Planirano je da raspisivanje tendera bude tokom druge polovine juna. - „Revizija Glavnog projekta za adaptaciju i rekonstrukciju pogranične željezničke stanice u Bijelom Polju”. Procijenjena vrijednost ugovora iznosi 10.000,00 EUR. Projektni zadatak (ToR) i <i>Contract Notice</i> su dostavljeni Upravi javnih radova 05.06.2019. godine. Planirano je da se u narednim danima završi ostatak tenderske dokumentacije i pošalje EU na odobrenje. - „Izvođenje radova na adaptaciji i rekonstrukciji pogranične željezničke stanice u Bijelom Polju”. Procijenjena vrijednost ugovora iznosi 1.165.000,00 EUR. Planirano je da nacrt tenderske dokumentacije bude dostavljen Upravi javnih radova u toku 2020. godine, od strane Ministarstva saobraćaja i pomorstva. - „Nabavka opreme za zaštitu mora od zagađenja” - procijenjena vrijednost ugovora iznosi 1.200.000,00 EUR. Nakon dostavljanja nacrtu tehničkih specifikacija i <i>Contract notice</i>-a od strane Ministarstva saobraćaja i pomorstva, pripremljen je i ostatak tenderske dokumentacije od strane Uprave javnih radova. Tenderska dokumentacija je poslata EU Delegaciji na odobrenje 14.05.2019. godine, ali je ista i odbijena. Nakon ispravke tehničkih nedostataka dokumentacije i usaglašavanja tehničkih specifikacija opreme, ista je poslata EU Delegaciji na ponovno odobrenje 29.05.2019. godine. Planirano je da raspisivanje tendera bude tokom druge polovine juna. - „Nabavka opreme za informacioni sistem za nadzor prometa plovila (VTMIS)-faza II, uspostavljanje ”National Maritime Single Window” (NMSW) i revitalizaciju pomagala za navigacione objekte” Procijenjena vrijednost ugovora iznosi 2.600.000,00 EUR. Obaveza Ministarstva saobraćaja i pomorstva je da dostavi nacrt tenderske dokumentacije. Osim ugovora za sektor saobraćaja u okviru ovog programa planirana je i podrška institucijama kroz Instrument za evropsku integraciju (EUIF) koji je u nadležnosti CFCU. Imajući u vidu da ovaj instrument predstavlja svojevrsnu ad hoc tehničku podršku različitim institucijama, ne postoji prepoznat rizik u sprovođenju procedure ali će zbog obima projekata koji se budu ugovarali biti povećan obim posla i dodatno opterećenje za CFCU. Ključni rizik: - moguća neuspješnost ugovaranja projekata predviđenih ovim programom. Naime, u okviru tri ugovora o uslugama pristupiće se izradi tenderske dokumentacije za nabavku opreme. Stoga, potrebno je proces ugovaranja o uslugama sprovesti u što kraćem periodu, kako bi se ispoštovali planirani rokovi za ugovaranje nabavki.
Sektorski operativni program za obrazovanje, zapošljavanje i socijalnu	U okviru ovog programa predstavljamo <u>status ključnih rizika sa pregledom aktivnosti:</u> 1. Gubitak dostupnih sredstava u okviru navedenog Programa Imajući u vidu pravila propisana Finansijskim sporazumom, odnosno obavezu potrošnje dostupnih sredstava u roku od 5 godina od godine finansijske alokacije, te

IPA program	Ključni rizici/ Aktivnosti/Korektivne radnje
politiku (SOPEES 2015-2017)	uzevši u obzir činjenicu da je prvi rok za potrošnju iznosa od cca. 5,8 miliona EUR jeste 31.12.2020. godine, pripremljeni su mogući scenariji u pogledu potrošnje sredstava i potencijalnog gubitka do kraja prvog postavljenog roka. S tim u vezi, uz intenzivan rad i posvećenost svih institucija u narednom periodu će se nastaviti sa radom na sprovođenju aktivnosti u cilju ugovaranja planiranih ugovora i potrošnje sredstava nakon njihovog potpisivanja, odnosno u toku sprovođenja, pa mogući scenariji u pogledu potrošnje sredstava umnogome zavise od dinamike sprovođenja navedenih aktivnosti. <i>Takođe, otvorena pitanja koja utiču na realizaciju aktivnosti i u krajnjem na potrošnju sredstava su već razmotrena sa predstavnicima Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, dok se u narednom periodu očekuje i dobijanje informacije od strane Evropske komisije u tom dijelu, nakon čega će biti finalizovani inicijalni nacrti mogućih scenarija u pogledu potencijalnog gubitka dijela dostupnih sredstava do krajnjih rokova.</i> 2. Kašnjenje u dostavljanju tenderske dokumentacije Tenderska procedura za projekte koji su pod nadležnošću Implementacione agencije CFCU je pokrenuta za 8 ugovora, postupak evaluacije je u toku za 4 ugovora, za 1 ugovor je u toku priprema/usaglašavanje tenderske dokumentacije, dok tenderska dokumentacija za 5 ugovora još nije dostavljena od strane korisničkih institucija. Među ugovorima za koje još nije dostavljena tenderska dokumentacija, tri se nalaze u nadležnosti Ministarstva prosvjete čiji su krajnji korisnici škole. U okviru grant šeme u nadležnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja, gdje je prema inicijalnom planu nabavki predviđeno dostavljanje dokumentacije u II kvartalu 2020. godine, tek treba da se definiše da li će grantovi biti dodijeljeni pojedinačno poslodavcima ili određenim organizacijama tj. institucijama. Za ugovor o uslugama koji je pod nadležnošću Ministarstva za ljudska i manjinska prava, očekuje se dostavljanje tenderske dokumentacije implementacionoj agenciji u julu 2019. godine a obuhvatiće RE populaciju, nacionalne i lokalne institucije i širu javnost. Što se tiče direktnog granta, koji je u nadležnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja, predviđeno je da se za vrijeme njegovog trajanja raspišu tri poziva za dodjelu grantova nezaposlenim licima za pokretanje biznisa. Početkom juna je nastavljena evaluacija posljednje unaprijedene verzije aplikacije ZZZCG-a za direktni grant, što je rezultiralo odobrenjem podnesenog projektnog prijedloga 12. juna 2019. godine, tako da je projekat sada u fazi pripreme ugovora. Prepoznato je kašnjenje u dostavljanju tenderske dokumentacije za tri ugovora o nabavci opreme u nadležnosti Ministarstva prosvjete, kao i 2 projekta (1 ugovor o uslugama u nadležnosti Ministarstva za ljudska i manjinska prava i 1 grant šemu u nadležnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja). Navedena kašnjenja u dostavljanju dokumentacije će uticati na prolongiranje rokova za potpisivanje ugovora, a samim tim i izvršenje plaćanja po osnovu nastalih troškova. Uprava javnih radova ima ulogu Implementacione agencije za aktivnost koja predviđa jedan infrastrukturni projekat koja se tiče uključivanja marginalizovanih grupa u obrazovni sistem. UJR realizuje jedan projekat koji obuhvata tri ugovora, i to:

IPA program	Ključni rizici/ Aktivnosti/Korektivne radnje
	1. <i>ugovor o uslugama - Izrada Glavnog projekta i nadzor nad izvođenjem radova.</i> Procijenjena vrijednost ugovora iznosi 65.000,00 EUR. Nacrt tenderske dokumentacije je dostavljen od strane Ministarstva prosvjete 13.05.2019. godine, i ista je dostavljena EU Delegaciji na odobrenje 16.05.2019. godine. Tenderska dokumentacija je odbijena i vraćena Ministarstvu prosvjete na doradu kako bi ponovo bila dostavljena Delegaciji na odobrenje. <i>Projekat kasni shodno dinamici realizacije i ukoliko Ministarstvo prosvjete ne dostavi ispravljeni nacrt tenderske dokumentacije u što kraćem roku, biće upitna realizacija projekta, posebno jer je izvođenje radova planirano u toku školskog raspusta.</i> 2. <i>ugovor o uslugama - Revizija Glavnog projekta</i> - procijenjena vrijednost ugovora iznosi 15.000,00 EUR. Nacrt tenderske dokumentacije će biti pripremljen nakon odobrenja tenderske dokumentacije za izradu projektne dokumentacije i nadzor nad izvođenjem radova. 3. <i>ugovor o radovima - Adaptacija školske infrastrukture u cilju uklanjanja arhitektonskih barijera</i> - procijenjena vrijednost ugovora iznosi 720.000,00 EUR. Nacrt tenderske dokumentacije će biti pripremljen nakon završetka oba ugovora o uslugama. <u>Preduzete korektivne mjere</u> Na mjesečnom nivou sačinjavaju se i distribuiraju, svim relevantnim institucijama, planovi javnih nabavki za sve ugovore u okviru navedenog Programa, kojima se definišu datumi za dostavljanje dokumentacije od strane korisničkih institucija, rokovi za realizaciju svih faza tenderske procedure i očekivani datumi potpisivanja ugovora. Takođe, uporedo sa pripremom plana nabavki, sačinjava se analiza rizika za svaki projekat i definišu aktivnosti koje je neophodno preduzeti u cilju minimizacije ili otklanjanja identifikovanih rizika. Na mjesečnom nivou se održavaju sastanci sa Delegacijom Evropske unije u Crnoj Gori zajedno sa predstavnicima korisničkih institucija, u cilju praćenja statusa svih ugovora iz ovog Programa pojedinačno. Takođe, redovno se održavaju i koordinacioni sastanci na kojem učestvuju predstavnici tijela Operativne strukture na kojima se raspravljaju tekuća pitanja a koja se tiču pripreme dokumentacije i blagovremenog pokretanja relevantnih tenderskih procedura. Uprava javnih radova i Direktorat za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći na mjesečnom nivou pripremaju Dinamičke planove o praćenju i sprovođenju aktivnosti u vezi postupka ugovaranja projekata u okviru ovog Programa, i isti dostavljaju Nacionalnom službeniku za ovjeravanje.
Programi prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija i Crna Gora- Kosovo IPA II 2014-2020	<u>Program prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija</u> U toku je sprovođenje osam projekata odobrenih u Prvom pozivu, ukupne vrijednosti 3.241.745,41 EUR (EU doprinos 2.752.377,38 EUR). Drugi poziv za podnošenje prijedloga projekata u okviru ovog Programa objavljen je 26. februara i zatvoren 27. maja 2019. godine. Raspoloživa EU sredstva u okviru ovog poziva iznose 2,89 miliona eura. U okviru ovog poziva, potencijalni podnosioci prijedloga projekata su mogli prijaviti projekte iz dva tematska prioriteta – <i>Zaštita životne sredine, podsticanje prilagođavanja klimatskim promjenama i</i>

IPA program	Ključni rizici/ Aktivnosti/Korektivne radnje
	<i>njihovog smanjenja, sprečavanje i upravljanje rizicima, te Podsticanje zapošljavanja, mobilnost radne snage i socijalna i kulturna inkluzija s obje strane granice. Povodom objavljivanja Drugog poziva, početkom aprila 2019. godine, održane su četiri informativne sesije, od kojih dvije u Crnoj Gori (Plavu i Baru) i dvije u Albaniji (Skadru i Lješju). U toku je proces imenovanja Zajedničke komisije za ocjenjivanje pristiglih projektnih prijedloga u okviru Drugog poziva. U izvještajnom periodu sprovedene su druge po redu monitoring posjete projektima iz Prvog poziva. Registrovan je problem u realizaciji projekata, zbog nemogućnosti povraćaja PDV-a za korisnike u Albaniji, koji može da dovede do kašnjenja u sprovođenju određenih projektnih aktivnosti. Ovo pitanje je komunicirano više puta sa Operativnom strukturom Albanije, međutim još uvijek nije dobijen zvaničan odgovor.</i> <u>Ključni rizici:</u> - kašnjenje u realizaciji projekata zbog nemogućnosti povraćaja PDV-a za korisnike u Albaniji. Operativnoj strukturi Albanije upućen je dopis kojim se ukazuje na neophodnost donošenja podzakonskih akata koji će omogućiti postupak oslobađanja od PDV-a, kako je predviđeno Okvirnim sporazumom. <u>Program prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo</u> U toku je sprovođenje sedam projekata odobrenih u Prvom pozivu, ukupne vrijednosti 2.379.380,21 EUR (EU doprinos 2.019.993,00 EUR). Drugi poziv za dostavljanje prijedloga projekata objavljen je 15. januara i zatvoren 15. aprila 2019. godine. Raspoloživa EU sredstva u okviru ovog Drugog poziva iznose 2,04 miliona eura, a potencijalni podnosioci prijedloga projekata su bili u mogućnosti da konkurišu u okviru dva tematska prioriteta - <i>Promovisanje zapošljavanja, mobilnosti radne snage i socijalne i kulturne inkluzije s obje strane granice, te Podsticanje turizma i kulturnog i prirodnog nasljeđa.</i> U izvještajnom periodu sprovedene su prve monitoring posjete projektima iz Prvog poziva. U toku je proces ocjenjivanja projektnih prijedloga pristiglih u okviru Drugog poziva. <u>Ključni rizici:</u> - za jedan grant ugovor pokrenuta je procedura izmjene ugovora (Addendum) zbog izlaska jednog od partnera iz projekta. Novonastale izmjene ugovora su potpisane između korisnika i Ugovornog tijela. Implementacija projekta se odvija predviđenom dinamikom, ali zbog navedenih izmjena postoji mogućnost blagog kašnjenja u realizaciji određenih aktivnosti.
IPARD II program (2014-2020)	<u>IPARD II program</u> Evropska komisija je dala pozitivno mišljenje na predložene izmjene IPARD II Programa (verzija 1.2) 17. aprila 2019. godine i o tome obavijestila Operativnu strukturu. Nakon usvajanja od strane Evropske komisije, IPARD II program (verzija 1.2) je usvojena od strane Vlade Crne Gore na sjednici od 06. juna 2019. godine. U dijelu priprema za akreditaciju mjere 7 – <i>Diversifikacija</i>, Upravljačko tijelo je pripremilo sve procedure kako bi se išlo dalje sa realizacijom.

IPA program	Ključni rizici/ Aktivnosti/Korektivne radnje
	<u>Mjera 1</u> Predmet podrške kroz Prvi javni poziv za Mjeru 1 su investicije u poljoprivredna gazdinstva sa prihvatljivim troškovima investicije od 10.000,00 EUR do 500.000,00 EUR i bespovratnom podrškom od 60 do 80% zavisno od propisanih kriterijuma. Do 31.05.2019.godine apliciralo je 389 korisnika. Nakon sprovedenih administrativnih i terenskih kontrola ugovorena su 142 korisnika a odbijeno 60 zahtjeva za dodjelu podrške u okviru ove mjere. Razlog odbijanja kod većine korisnika je nepotpuna dokumentacija koja je neophodna za dalje razmatranje projekta ili neispunjavanje kriterijuma i uslova propisanih pozivom. Ukupna vrijednost odobrenih investicija je 4.413.552,87 EUR (bez PDV-a) ili 5.322.773,25 EUR (sa PDV-om) dok je iznos ugovorene podrške 2.956.602,02 EUR. Proces obrade i odobravanja zahtjeva je i dalje u toku. Vrš se administrativne i terenske kontrole preostalih aplikacija, a konačna finalizacija poziva očekuje se krajem III kvartala ove godine. Ugovorene investicije se odnose na nabavku mehanizacije, opreme, kao i izgradnju objekata, dok je ugovoreni rok za realizaciju projekata godinu dana od dana potpisivanja ugovora. Od do sad ugovorenih 142 projekta, 89 korisnika je pokrenulo proceduru nabavke. Investicije se većinom odnose na nabavku mehanizacije, dok se jedna investicija odnosi na podizanje višegodišnjih zasada. 16 korisnika je uspješno sprovelo proceduru nabavke, dok je 73 korisnika u fazi sprovođenja procedure nabavke. Zahtjev za promjenu projekta zatražila su 4 korisnika, a isti se uglavnom odnose na nabavku opreme i mehanizacije koja je boljih karakteristika. Podnošenje novih zahtjeva za isplatu podrške moguće je očekivati tokom juna 2019. godine, uz napomenu da će postupak realizacije procedure nabavke opreme i mehanizacije i same realizacije ovih investicija ići brže u odnosu na investicije ugovorene u okviru Mjere 3, jer se radi prvenstveno o domaćim dobavljačima koji mogu u relativno kratkom vremenskom periodu izvršiti isporuku tražene robe. <u>Mjera 3</u> U okviru Prvog javnog poziva za Mjeru 3 apliciralo je 45 korisnika, od čega je odobreno i ugovoreno 20 projekata. Predmet podrške kroz ovaj javni poziv su investicije u prerađu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda, sa prihvatljivim troškovima investicije od 40.000,00 EUR do 1.500.000,00 EUR i bespovratnom podrškom od 50%. Ukupne vrijednosti ugovorenih investicija iznose 11.856.771,71 EUR (sa PDV-om) ili 9.798.984,88 EUR (bez PDV-a), dok iznos ugovorene podrške iznosi 4.902.231,14 EUR. Odbijeno je 25 zahtjeva za dodjelu podrške, većinom zbog nekompletne dokumentacije, kao i neispunjenih kriterijuma i uslova iz javnog poziva koji su neophodni za dalje razmatranje projekta. Rok za realizaciju projekata koji se odnose na nabavku opreme i mehanizacije je 6 mjeseci, dok je rok za realizaciju investicija koje se odnose na izgradnju/rekonstrukciju godinu dana. Produženje roka za realizaciju investicije tražilo je 6 korisnika, gdje je kao razlog za produženje roka navedeno usklađivanje objekata sa zahtjevima Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, kao i potreban duži vremenski period za nabavku opreme, pogotovo kada

IPA program	Ključni rizici/ Aktivnosti/Korektivne radnje
	se uzmu u obzir rokovi isporuke dobavljača, kao i činjenica da se sva oprema uglavnom nabavlja iz inostranstva. Takođe, odobrene su izmjene projekta za 3 korisnika koja su tražila izmjenu projekta u cilju nabavke opreme koja je boljih karakteristika. U procesu realizacije investicije je trenutno 8 korisnika, tj. uspješno je sprovedena procedura nabavke, a njihove investicije se odnose na izgradnju objekata za preradu i/ili nabavku potrebne opreme. Dodatno, 4 korisnika su u fazi sprovođenja procedure nabavke – njihovi tenderi su i dalje aktivni i čekaju se ponude zainteresovanih dobavljača za investicije koje se odnose na izgradnju objekta/nabavku opreme. Još jedna od aktivnosti koju je sprovela IPARD Agencija u II kvartalu je usklađivanje Priručnika o procedurama za Mjere 1 i 3 sa posljednjim izmjenama IPARD II programa koje su odobrene od strane Evropske komisije polovinom maja 2019 god. Takođe, ovim usklađivanjem izvršeno je unaprijeđenje procedura IPARD Agencije, i iste su dostavljene Ministarstvu finansija – Direktoratu za upravljačku strukturu na zvanično odobrenje. Nakon formalnog usvajanja programa od strane EK, posljednje izmjene IPARD II Programa je neophodno usvojiti i od strane Vlade Crne Gore. Nakon pomenutih koraka, neophodno je da se izvrše izmjene i dopune Uredbe o mjerama IPARD II Programa, koja predstavlja nacionalni pravni osnov za implementaciju mjera. Krajem maja ove godine IPARD Agencija je pripremila i dostavila Ministarstvu finansija – Direktoratu za upravljačku strukturu na zvanično odobrenje i Priručnik o procedurama za Mjeru 7 IPARD II Programa: “Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja”. Ključni rizici: - u skladu sa pravilom n+3, do 31.12.2019. godine neophodno je potrošiti iznos definisan pravilom n+3, odnosno cca 5 miliona €. Do 31.05.2019 godine u okviru oba javna poziva ugovoreno je 16, 2 miliona EUR (sa PDV-om) investicija, odnosno oko 8 miliona EUR bespovratne podrške. <i>Međutim, konačni uspjeh i rok povlačenja navedenih sredstava zavisi od krajnjih korisnika, tj. njihove finansijske sposobnosti i brzine realizacije investicije.</i> IPARD Agencija će preuzeti sve potrebne aktivnosti kako bi se što brže ispoštovale sve potrebne procedure i obradili i isplatili zahtjevi za isplatu sredstava podrške; - <i>obezbjedenje finansijskih sredstava od strane korisnika</i>, obzirom da je preduslov da korisnik realizuje investiciju iz sopstvenih sredstava i ostvari pravo na dobijanje bespovratne podrške; - <i>malo tržište</i> tj. mali broj dobavljača za nabavku mehanizacije i opreme za primarnu poljoprivrednu proizvodnju (Mjera 1), pa samim tim postoji <i>rizik od povezanosti dobavljača i nemogućnosti dobijanja najmanje 3 nezavisne i uporedive ponude</i>, a što sve može da ide na štetu korisnika prilikom realizacije investicije i ostvarivanja prava na podršku. U cilju rješavanja ovog pitanja IPARD Agencija je izvršila usklađivanje priručnika o procedurama u komunikaciji sa NAO i EK;

IPA program	Ključni rizici/ Aktivnosti/Korektivne radnje
	- trenutno u Crnoj Gori nije regulisano pitanje saobraznosti (homologacije) novih radnih mašina (uključujući traktore), te se na tržištu nalaze i oni traktori koji ne ispunjavaju EU standarde izduvnih gasova, pa postoji rizik da korisnik ipak izvrši nabavku neadekvatnog traktora i samim tim ne ostvari pravo na podršku. U cilju otklanjanja ovog rizika MPRR je u saradnji sa Ministarstvom saobraćaja i pomorstva dogovorilo da, do regulisanja ove materije, svi traktori koji su predmet podrške kroz IPARD moraju proći proces saobraznosti u skladu sa zahtjevima EU. Pripremljena je procedura koja je objavljena na zvaničnoj internet stranici IPARD II Programa.

III Zatvaranje Operativnih programa Regionalni razvoj 2012-2013 i Razvoj ljudskih resursa 2012-2013

III.1 Operativni program „Regionalni razvoj 2012-2013“

Tokom implementacije ugovora za opštinu Berane, **evidentno je kašnjenje** u sprovođenju planiranih aktivnosti kako sa strane ugovarača/izvođača radova i nadzora u dijelu izvođenja radova u skladu sa postavljenom dinamikom, **tako i sa strane opštine Berane** u dijelu ispunjavanja neophodnih preduslova kao što su priključenje građana na kanalizacionu mrežu u saradnji sa „Vodovodom i kanalizacijom“ Berane, rješavanje imovinsko-pravnih odnosa i obezbijedenje sredstava ko-finansiranja kroz kredit Evropske investicione banke, kao obaveza koju je opština Berane preuzela potpisivanjem ugovora.

Važno je istaći da je Rukovodilac Operativne strukture za referentni program, u saradnji sa Upravom javnih radova, u fazi dalje komunikacije i obavještanja Evropske komisije o svim mjerama.

Ugovor	Trenutni status implementacije/ Ključni problem
Projektovanje i izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u opštini Berane	Predmet ugovora je projektovanje i izgradnja pristupnog puta do postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda. Vrijednost ugovora iznosi cca 6,1 milion eura. Ugovor sa izvođačem je zaključen 06.04.2016. godine, u skladu s FIDIC uslovima ugovaranja (Žuta knjiga). Rok za projektovanje, izgradnju i probni rad postrojenja je istekao krajem novembra 2018. godine. S obzirom da izvođač nije završio radove u ugovorenom roku, Uprava je uputila zahtjev za naplatu penala i s tim u vezi potrebno je da Nadzor sprovede proceduru u skladu sa ugovorom. Radovi na regulaciji rijeke Makve i pristupnom putu su završeni. Nakon sprovođenja procedure i odabira komisije od strane Opštine Berane, slijedi tehnički pregled. Opština kasni sa aktivnostima na odabiru komisije. Dana 25.04.2019. godine postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda je dobilo saglasnost Ministarstva održivog razvoja i turizma za početak probnog rada. Ugovorom je definisan probni rad u trajanju od 6 mjeseci. S obzirom na definisanu dinamiku testiranja opreme i početka rada postrojenja postoji određeno kašnjenje. Ukoliko izvođač ne ubrza aktivnosti može se ugrožiti rok za završetak projekta. S obzirom da se, u skladu sa uslovima EU finansiranja, projekat mora završiti najkasnije do 01.12.2019. godine, potrebno je da, nakon završetka radova i dobijanja pozitivnog mišljenja od strane komisije za tehnički pregled, Opština blagoremeno sprovede priključenje objekata na kanalizacionu mrežu, riješi imovinsko-pravne odnose (dostavi saglasnost vlasnika za prekop) na lokaciji na kojoj je predviđeno povezivanje PPOV na elektrodistributivnu mrežu i obezbijedi lica koja će biti obučena za upravljanje i održavanje PPOV. U vezi sa potraživanjem izvođača, cca 1,3 miliona eura i produženje roka od 256 dana, zaključen je ugovor o angažovanju arbitra u Tijeku za mirno rješavanje sporova.
Rekonstrukcija i izgradnja	Predmet ugovora je rekonstrukcija i izgradnja kanalizacione mreže. Vrijednost ugovora iznosi cca 4,9 milona eura.

Ugovor	Trenutni status implementacije/ Ključni problem
kanalizacione mreže u opštini Berane	Ugovor sa izvođačem je zaključen 06.04.2016. godine, u skladu s FIDIC uslovima ugovaranja (Crvena knjiga). Rok za izgradnju, definisan u odluci nadzora, je istekao u junu 2018. godine. U toku je procedura u vezi sa novim (opravdanim) produženjem roka. S obzirom na to da izvođač nije završio radove u definisanom roku, Uprava je pokrenula proceduru u vezi sa naplatom penala po osnovu kašnjenja. <i>Dinamika izvođenja radova je izuzetno spora i prijeto da ugrozi projekat. Izvođač najavljuje završetak svih radova na kanalizacionoj mreži u julu 2019. godine.</i> S obzirom na to da su radovi na PPOV završeni prije radova na kanalizacionoj mreži, sa Opštinom je dogovoren fazni tehnički pregled funkcionalnih cjelina kanalizacione mreže, a sve u cilju obezbjeđivanja dovoljno vremena Opštini i Vodovodu Berane, da se nakon dobijanja pozitivnog mišljenja od strane tehničke komisije, iskoordiniraju aktivnosti u vezi sa priključenjem objekata. Nakon spovedene procedure i zaključivanja ugovora sa vršiocem tehničkog pregleda, dana 19.04.2019. godine su počele aktivnosti u vezi sa tehničkim pregledom prioriternih dionica kanalizacione mreže. Izvođač/Nadzor još uvijek nisu postupili po uslovnoj primjedbi komisije za tehnički pregled (ugradnja penjalica u revizionim oknima) bez koje nije moguće dobiti pozitivno mišljenje i početi aktivnosti na priključenju objekata. <i>Ove aktivnosti su na kritičnom putu i mogu ugroziti rok do kojeg je potrebno obezbijediti otpadne vode za rad postrojenja, a samim tim i rok za završetak IPA projekta.</i> Usljed nepredviđenih radova i viškova, ugovorena vrijednost neće biti dovoljna da se završi ugovor. S tim u vezi, u toku je usaglašavanje Aneksa ugovora sa izvođačem, a procjena Nadzora je uvećanje u iznosu od cca 1.300.000,00 EUR. Sredstva su planirana u kapitalnom budžetu za 2019. godinu. Na zahtjev, potvrda o obezbijeđenim sredstvima je dostavljena izvođaču, <i>međutim isti odbija da prihvati prijedlog finansiranja iz kapitalnog budžeta za 2019. godinu i izjavu Ministarstva finansija kao valjani dokaz i s tim u vezi do potpisivanja Aneksa ugovora odbija da ubrza dinamiku i završi radove na asfaltiranju.</i> Zbog kašnjenja u izvođenju radova po osnovu Lot 1 i Lot 2 ugovora, u toku je procedura pripreme Aneksa ugovora za Nadzor. Nadzor je dostavio zahtjev za produženje roka i uvećanje vrijednosti od cca 140.000 eura. S obzirom da je kašnjenje prouzrokovano krivicom izvođača, Uprava je najavila da će, u skladu sa ugovorom, potraživati naknadu troškova od izvođača.
Unaprijeđenje sistema vodosnabdijevanja u opštini Berane	Predmet ugovora je izgradnja i rekonstrukcija objekata na vodovodnoj mreži u Beranama - izgradnja rezervoara na Jasikovcu, rekonstrukcija i izgradnja prepumpne stanice Grad, rekonstrukcija prekidne i hlorigatorske stanice Salača i izgradnja hlorigatorske stanice u Dapsićima. Ugovor sa izvođačem je zaključen 29. maja 2017. godine, u skladu s FIDIC uslovima ugovaranja (Crvena knjiga). Rok za izgradnju je istekao početkom marta 2018. godine. Zbog problema sa projektovanim rješenjem povezivanja objekta Salača na

Ugovor	Trenutni status implementacije/ Ključni problem
	elektrodistributivnu mrežu, i problema u funkcionisanju pumpnog postrojenja u stanici Grad, izvođač nije bio u mogućnosti da završi ugovorene obaveze. <i>U toku je priprema projekta za novo rješenje.</i> Zbog neslaganja nadzora i projektanta, koji se nije izjasnio po pitanju ispravnosti rješenja, već je zatražio dodatna mjerenja i testiranja, u vezi sa problemom u funkcionisanju, na zahtjev HOS-a, Uprava je kontaktirala eksperta iz ove oblasti sa ciljem da sagleda problematiku i predloži rješenje. Prema preliminarnom izvještaju, koji je urađen na bazi dostupnih podataka problem je u odabiru pumpnog postrojenja koje nije odgovarajuće za predviđene uslove rada. S obzirom na to da se projekat mora realizovati i objekti staviti u funkciju najkasnije do 01.12.2019. godine, potrebno je da Vodovod Berane ekspertu obezbijediti sve podatke kako bi u potpunosti sagledao sistem i predložilo rješenje kojim bi se objekat stavio u funkciju. Kako je prošlo dosta vremena od kada je uočen problem, kao i da još uvijek ne postoji prijedlog rješenja, problematika potencijalno može da ugrozi rok za završetak projekta. Zbog prethodno nevedene problematike slijedi priprema Aneksa ugovora za nadzor i izvođača.

III.2 Operativni program „Razvoj ljudskih resursa 2012-2013“

Kako je tokom I kvartala rađena provjera prihvatljivih troškova od strane Revizorskog tijela, kao i dodatna provjera od strane Ugovornog tijela, tokom II kvartala su izvršena dva plaćanja naknadno priznatih troškova iz nacionalnog budžeta. Dodatno, finalna izjava o troškovima, koja je dostavljena Evropskoj komisiji 31.12.2018. godine, je revidirana u skladu sa gore pomenutim aktivnostima, i ista je dostavljena Evropskoj komisiji početkom II kvartala.

Trenutni procijenjeni iznos sredstava za povraćaj je cca. 390.000 EUR. Važno je istaći da je povraćaj sredstava tražen od korisnika kod kojih je utvrđena nepravilna potrošnja ili neutrošenost sredstava do kraja implementacije ugovora, pa ukupan iznos sredstava za povraćaj prema Evropskoj komisiji ne pada na teret državnog budžeta, ***već će veći dio (cca. 280.000 EUR) biti pokriven iz dijela preostalih uplaćenih sredstava od strane Evropske komisije ili iz dijela vraćenih sredstava korisnika.***

Direktorat za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći je u kontinuiranoj komunikaciji sa Direkcijom za nacionalni fond u dijelu ažuriranih informacija po ovom osnovu.

IV Realizacija zaključaka Vlade Crne Gore usvojenih na temelju Informacija o realizaciji aktivnosti i projekata koji se realizuju kroz sistem indirektnog upravljanja IPA fondovima iz I kvartala 2019. godine

U okviru realizacije aktivnosti i projekata koji se realizuju kroz sistem decentralizovanog i/ili indirektnog upravljanja fondovima pretpristupne podrške (IPA), a u skladu sa nadležnostima Direktorata za upravljačku strukturu, evidentno je ažurno praćenje redosljeda aktivnosti, rokova za realizaciju kao i nadgledanje postupanja po obavezama svih nadležnih IPA institucija.

Naznačeni rokovi u informisanju Nacionalnog službenika za ovjeravanje, na mjesečnom nivou, u vezi sa pripremom Dinamičkih planova za sprovođenje i praćenje aktivnosti u vezi postupka ugovaranja projekata u okviru CAP-a 2014, kao i radom na pripremi projektne dokumentacije neophodne za CAP 2016 i SOPEES (2015-2017), se uredno poštuju dostavljanjem ažuriranih informacija.

Saradnja između jedinica za implementaciju projekata, ugovornih tijela i resornih ministarstava je poboljšana, i u tom smislu će se dalje aktivno i kontinuirano pratiti. Dinamički planovi realizacije aktivnosti u dijelu implementacije ugovora sadrže informacije o svim preduzetim radnjama u okviru pojedinačnih projekata po fazama, visini utrošenih sredstava kao i o uočenim rizicima.

Uprava Javnih radova, kao tijelo u kojem je prepoznato neophodnost za urgentnim postupanjem po pitanju zapošljavanja dodatnog kadra je razvila plan zapošljavanja do naznačenog roka. Kadrovski plan zapošljavanja je dostavljen Ministarstvu finansija koje je dalo saglasnost i isti je dalje upućen Upravi za kadrove, u skladu sa zakonskom regulativom.

Takođe je utvrđeno da je implementaciona agencija sprovela korektivne mjere u odnosu na visoko rizični nedostatak koji se tiče manjka kadrova, kroz zapošljavanje novih lica tokom I i II kvartala 2019. godine. Time se obezbijedio kontinuitet u obavljanju obaveza proisteklih iz Finansijskih sporazuma i funkcionisanje u sprovođenju programa iz IPA II perspektive. Dalje aktivnosti su neophodne u ovom dijelu u cilju obezbjeđenja stabilne kadrovske situacije.

U dijelu efikasnog raspoređivanja službenika za praćenje pojedinačnih ugovora u okviru implementacije godišnjih i višegodišnjih akcijskih programa, utvrđene su preduzete aktivnosti u obje implementacione agencije. Naime, u okviru Direktorata za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći, Direkcija za finansijsko-računovodstvene poslove i Direkcija za ugovaranje sredstava EU pomoći i sprovođenje ugovora su izvršile efikasno raspoređivanje službenika u dijelu praćenja pojedinačnih ugovora u okviru implementacije godišnjih i višegodišnjih akcijskih programa. Implementaciona agencija Uprava javnih radova je takođe preuzela neophodne aktivnosti u raspoređivanju službenika za praćenje pojedinačnih ugovora u okviru implementacije Godišnjih akcionih programa 2016 i 2017, kao i u dijelu imenovanja Projekt menadžera zaduženog za implementaciju projekata u okviru SOPEES-a, zarad efikasnijeg tretmana postojećih rizika, o čemu je zvanično obaviješten Nacionalni službenik za ovjeravanje.

Ipak, neophodno je urgentno postupanje u dijelu kadrovske problematike određenih IPA institucija, kako bi se što prije obezbijedilo nesmetano funkcionisanje sistema upravljanja IPA sredstvima. Kroz preporuke eksternih i internih revizija, ukazano je na dalje praćenje i poboljšanje kadrovskih kapaciteta unutar implementacionih agencija, kako bi se obezbijedilo dalje nesmetano funkcionisanje.

Nacionalni službenik za ovjeravanje i Direktorat za upravljačku strukturu su pripremili i dostavili aplikacioni paket/Zahtjev za povjeravanje izvršenja budžetskih zadataka za Godišnji akcioni program 2018, Generalnom Direktoratu za susjedsku politiku i proširenje Evropske komisije u naznačenom roku a takođe su upućeni aplikacioni paketi za Godišnje akcione programe 2019 i 2020 kao i Programe prekogranične saradnje 2018/2019/2020 u II kvartalu 2019. godine.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Uprava javnih radova su dostavili informaciju Nacionalnom službeniku za ovjeravanje o statusu implementacije aktivnosti i riješenim, odnosno neriješenim pitanjima u vezi sa završetkom svih ugovora za opštinu Berane, kako bi se moglo dalje postupati. Rukovodilac Operativne strukture za Operativni program Regionalni razvoj je, u saradnji sa Upravom javnih radova, u fazi dalje komunikacije i preduzimanja neophodnih mjera za nezavršeni projekt iz navedenog programa.

Nakon pripremljenog Akcionog plana ISO27002 isti će biti u prevedenoj formi dostavljen Evropskoj komisiji sa pregledom preduzetih radnji na temelju aktivnosti ostvarenih u I i II kvartalu 2019. godine.

Pregled ključnih rizika kao i implementiranih aktivnosti u odnosu na programe prekogranične saradnje kao i IPARD II programa su dostavljeni Nacionalnom službeniku za ovjeravanje u cilju što boljeg praćenja i efikasnijeg reagovanja na eventualne rizike u implementaciji.

Preostali zaključci na temelju Informacija razmatranih za prethodne kvartale redovno su praćeni kroz proceduru izvještavanja IPA tijela, propisanim kanalima komunikacije.